

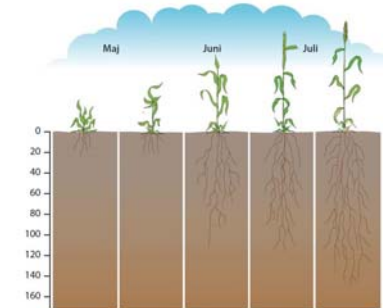

Juridisk hantering vid anläggande av våtmarker

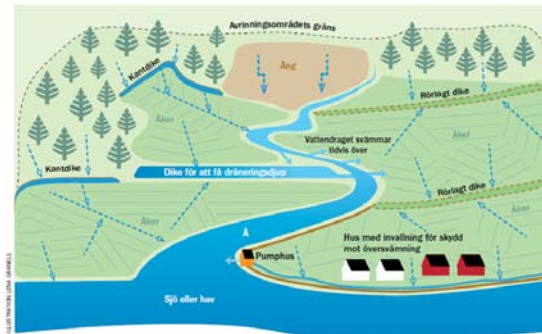
Kristianstad 2022-10-12
Tilla Larsson, Jordbruksverket

Dränering – för bättre skörd och miljö

- Livsmedelsproduktion
- Minska risken för fosforförluster
- Minska risken för ytavrinning
- Mindre risk för markpackning
- Grödorna kan bättre klara en torrperiod

Befintliga system

huvudavvattning - detalldränering

Vattenrätt

- Dikningslagen 1879
 - möjliggjorde gemensamma markavvattningsprojekt
 - bilda samfälligheter
- Vattenlagen 1918
 - samhällsekonomisk nytta
 - torrläggning av mark
 - detaljregler markavvattning
- Vattenlagen 1983
 - Alla tillstånd kan omprövas
- Miljöbalken 1998
 - kap 11 mm
- Lag med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (LSV)

Vattenverksamhet MB 11:3§

- uppförande, ändring, lagning och utrivning
- bortledande av grundvatten..... tillförsel av vatten ...
- markavvattning

”en åtgärd som utförs för att avvattna mark, när det inte är fråga om avledande av avloppsvatten, eller som utförs för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller för att skydda mot vatten, när **syftet** med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för ett något visst ändamål.”

Vattenanläggning MB 11:14§

rörledning
öppna diken
Våtmark
mm

Enskild vattenanläggning

Ta hand om befintlig dränering!

Samfällda vattenanläggningar

Tillstånd

- Broar
- Utsläpp
- Åtgärder
- Mm
-

Innan du genomför en åtgärd

Foto Alva Agger

- Syfte?
- Vem är och blir ansvarig?
- Vilka allmänna och enskilda intressen påverkas?
-> sakägarkrets
- Olika alternativ (tillstånd/anmäla/inget)!
-> rättskraft, bevisbörda mm
- Informera om vad de olika alternativen innebär
- Ta upp för- och nackdelar.
- Strandskydd
- mm
- > sen kan berörda ta beslut.

Generell tillståndsplikt för vv

11 kap 9 § För vattenverksamhet krävs det tillstånd enligt denna balk, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel.

undantag

- underhåll och täckdikning (300 mm)
- MB11:12§ "Tillstånd enligt denna balk eller anmälan enligt 9a behövs inte, om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena."

..men ny markavvattnings absolut tillståndsplikt!

Ex åtgärd med syfte skydda mot vatten /översvämning

- dispens från ev. markavvattningsförbud
- absolut tillståndsplikt för ny markavvattnings
- ansökan om omprövning om markavvattningsföretag berörs

Tillstånd innebär

- Fastställd vattenanläggning
- Både skyldighet och rättighet att underhålla
- Ansvariga
- Oförutsedd skada
- mm

Anmälningssärende vv

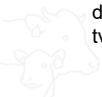
- Anmälan istället för tillstånd (MB 11:9a)
- Gäller vissa vattenverksamheter (Förordning 1998:1388 om vattenverksamheter).
- Behövs inte "om det är uppenbart att varken enskilda eller allmänne intressen skadas.." MB11:12§

Anmälningssärende

- En anmälan omfattas inte av rättskraft.
- Prövar inte rådighet!
- Får inte hantera oförutsedd skada.
- En anmäld vattenverksamhet gäller inte mot enskilda intressen som berörs av verksamheten.
- En anmäld vattenverksamhet är inte heller "skyddad" från framtida tillsynsåtgärder från tillsynsmyndigheten.
- Verksamhetsutövaren har bevisbördan.

Länsstyrelsen får inte hantera det som ett anmälningssärende om det finns yrkanden om ersättning för skada och intrång, eller tvångsrätt.

Vattenverksamhet utan tillstånd

All bevisbörda om någon anser sig lida skada

Ev samråd 12:6

Foto Tilla

Strandskydd

- Land- och vattenområdet intill 100 m från strandlinjen.
- Gäller inte underhåll som behövs för att säkerställa åkermarkens dränering, dvs inte förhindra.

- **Upplysa** vid anläggande av våtmarker!
*Vattenråd i Skåne uppvakttat länsstyrelsen.
Inventering visar att ca ½ av länsstyrelserna
hanterar det som att det gäller anlagda våtmarker
och hälften att det inte gör det.*

Biotopskydd

- Småvatten och våtmark i jordbruksmark
- Särskilda egenskaper som är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter
- Om sätter biotop under vatten

Överenskommelser

- Rätt parter underteckna.
- Om en fastighet har flera ägare ska alla skriva under.
- Beskriv noga syfte, åtgärder, ange punkt, gärna även på en karta som bifogas.
- Uppsägning
- Vem tar kostnader för ev ändringar /återställande?
- Civilrättsligt - om inte avtalet är fastställt faller det.....

Om ett
markavvattnings-
företag berörs ->
omprövning av
tillståndet

Förrättningen är ett tillstånd med rättskraft!

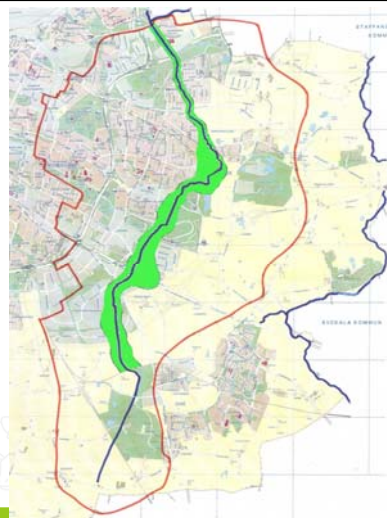
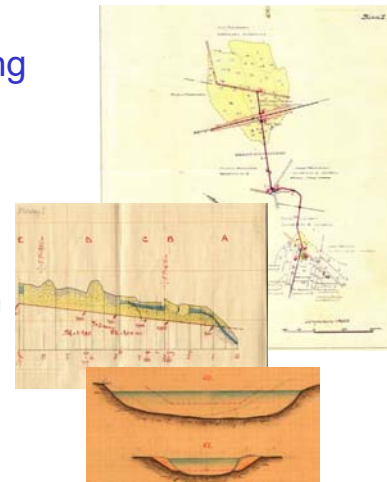
Ritningar plan och profil

Akt:

protokoll
ansökan om förrättning
fullmakter
ibland överenskommelser
värderingslängd
kostnadsförslag
arbetsbeskrivning
utlåtande av förrättningsman
kostnadsfördelningslängd
kostnadsräkning

Omfattning

- Öppet dike eller rörlagt.
- Rätt att ligga på fastigheterna.
- Rätt att gå in på annans mark och underhålla.

vattenanläggning
tillståndsprövad

avrinningsområde

underlag för
dimensionering med
syfte m.a.

båtnadsområde

förbättringsvärde vid
tillkomst
underlag för deltagar-
krets och andelar

Alla tillstånd kan omprövas

Foto Tilla Larsson

- omfattning
- krets av deltagare
- utsläpp av avloppsvatten
- kostnadsfördelning
- förändrad markanvändning
- upphöra
- mm

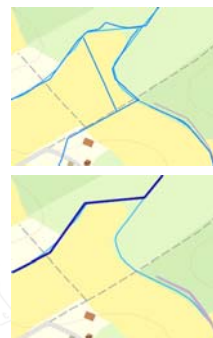
Ex. omprövning av kfl pga våtmark

utgång
10% av sträcka
90% av båtnaden

villkor
verksamhetsut-
övaren betala
ersättning med
90% av
kostnaderna vid
framtida underhåll

Omprövning markavvattningsföretag upphöra

- Vattenanläggningen finns kvar och ska även fortsättningsvis underhållas enligt MB 11:17 !
- Ange vem som ska ta över ansvaret och framtida underhåll.
- Betala ersättning.
- Rättigheten att underhålla försvinner.

Omprövning - utrivning

- Den enda möjligheten för att slippa underhålls-skyldigheten (MB 11:17).
- Tillstånd till utrivning av vattenanläggning lämnas alltid om inte förordnande meddelas (MB 11:19).
- Förordnande kan meddelas från Mark- och miljödomstolen så att den som anser sig lida skada av utrivningen får överta underhåll och drift av vattenanläggningen (MB 11:20).

Tillståndsgiven sektion ska följas!

- Följa tillstånd.
- Tillsynsmyndigheten bevakar att tillstånd följs.
- Hur återställa eroderad slänt och terrass?

Foto Tilla Larsson

Ansökan till MMD

Mark- och miljödomstolen (5 st)

- en ordförande (rådman, lagfaren domare)
- ett tekniskt råd (tekniker, naturvetare)

samt i tillståndsmål och komplicerade överklagningsmål

- två särskilda ledamöter (tekniker, naturvetare, jurist)

Mark- och miljööverdomstolen

- ordförande (hovrättsråd, lagfaren domare)
- två hovrättsråd (lagfarna domare)
- ett tekniskt råd (tekniker, naturvetare)

Högsta domstolen

- fem justitieråd (lagfarna domare)

Ny vattenverksamhet och omprövning av tillstånd

Ansökningsmål mark- och miljödomstolen.

Domstolen kan överklagas till mark- och miljööverdomstolen (prövningstillstånd).

Sakägare får yttra sig under processen.

Rådighet över vattnet, eller allmänna intressen.

Sökande ny vattenverksamhet

- Verksamhetsutövare som blir ansvarig för vattenanläggningen och dess framtida underhåll.

Sökande omprövning

- Enskilda deltagare eller samfälligheten. Eller den som vill ansluta sig.

Sökande står kostnaden!

Yrkanden

- Tydliga!
- Vad som ska göras, påverkan, framtida underhåll mm.

Domstolen

- tar bara upp det som yrkats,
- bevakar att ingen enskild drabbas av ökad kostnad,
- kan förordna sakkunnig.

Innehåll

MB kap 22

- Teknisk beskrivning
- Samråd och MKB (ny vv)
Bedömning av miljökonsekvenser (ompr)
- Kostnadsfördelning för framtida underhåll om flera
- (Nytto- kostnadsberäkning)
- Oförutsedd skada
- Sakägare och motstående intressen

Från idé till fungerande tvåstegsdike - en vägledning

TB

- Vattenstånd
och flöde ->
- Se påverkan ->
- Sakägarkrets
- Markintrång
- Schaktmassor
- Geoteknik
- mm

Dimensionering

inte gå fulla !

under växtsäsong får inte
vattennivån i diket dämna i täckdiken

Redovisa hantering av massor

- Fyller ut
lågområden
->Flyttar
översvämning
- Maskinval
->Minska
körskador och
markpackning

Framtida underhåll ska bevakas

Tilla Larsson

Tilla Larsson

Samråd - sakägare

- Ägare till vattenanl.
- Dräneringar
- Enskilda avlopp
- Dagvatten
- Reningsverk
- Allmänna intr.

Tilla Larsson

Förvaltning enligt LFS

Vid en omprövning bildas en ny samfällighet med automatik som ska förvaltas enligt lag om förvaltning av samfälligheter, delägarförvaltning.

Sökande bör stå för kostnaden att gå över till föreningsförvaltning.

Mark- och miljödomstolen

- behandling internt
- Utredningskyldighet
- Föreläggande kompletteringar)
- kungörelse
- skrivelser
- huvud förhandling
- syn
- dom

Kostnader vid MMD

Förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Ex. avgift som motsvarar kostnaderna för utförandet av vv, ex 100000-500000 = 5000 kr.

Ansökningsavgift, utredning, kungörelse, ev sakkunniga mm.

Ett antal vattenmål, t.ex. omprövningar, omfattas av en annan förordning (1987:452) = 2800 kr.

Viss omprövning kan hanteras som stämningssmål (LSV).

Vikten av en bra ansökan = billigare och snabbare!

Rättegångskostnader

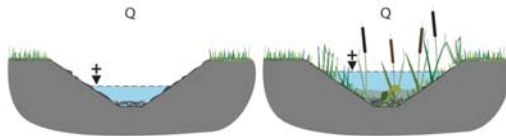
- Sökande betalar, enligt 25 kap 8 § MB är sökanden skyldig att ersätta mark- och miljödomstolens kostnader för
 1. kungörelser
 2. aktförvarare
 3. ev. sakkunnig
 4. lokaler för sammanträde
- Vid omprövningsmål enligt 7 kap 17-18 §§ LSV ska varje part svara för sina kostnader, 25 kap 4 §

Skyldighet att underhålla

- MB11:17§ "Den som äger en vattenanläggning är skyldig att underhålla den så att det inte uppkommer skada för allmänna eller enskilda intressen genom ändringar i vattenförhållanden."

obs! detta gäller alla vattenanläggningar, oavsett om de har tillståndsprövats eller inte!

Underhåll på bästa sätt

